

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-125/00

Datum: 13. 7. 2000

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Štefana Žgajnarja iz Rakičana, Zore Štertak iz Murske Sobote, Ladislava Rituperja iz Martjanec, Marjana Fujsa iz Puconcev in Olge Cipot iz Murske Sobote, na seji dne 13. julija 2000

o d l o č i l o :

V 5. členu Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Bokrači (Uradni list RS, št. 2/99) se razveljavi: - besedilo "lastniki nepremičnin (gradbenih objektov, zemljišč), ki nimajo stalnega bivališča v KS Bokrači",

- šesta, sedma in osma alineja po točko a) in

- v drugi alineji pod točko b) besedilo: "za grobove svojcev, ki nimajo stalnega bivališča na območju KS Bokrači, po 2.500 SIT letno."

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pobudniki navajajo, da je bil na podlagi izpodbijanih določb Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Bokrači (v nadaljevanju: izpodbijani sklep) uveden samoprispevek tudi za lastnike nepremičnin, ki v Krajevni skupnosti Bokrači (v nadaljevanju: KS Bokrači) nimajo stalnega prebivališča.

Poudarjajo, da o razpisu referendumu niso bili obveščeni, dobili so le položnice za plačilo samoprispevka. Prav tako naj bi ne imeli možnosti glasovanja na referendumu. Sklep o razpisu referendumu o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Bokrači (Uradni list RS, št. 76/98 - v nadaljevanju: Sklep o razpisu referendumu) je dajal pravico do glasovanja le občanom, ki imajo stalno prebivališče v KS Bokrači (8. člen). Menijo, da bi lahko bili zavezani za plačilo samoprispevka le, če bi imeli možnost glasovati in se tako izreči o predlaganem samoprispevku. Uveljavljajo kršitev Ustave, zakonov in človekovih pravic.

Predlagajo, naj Ustavno sodišče razveljavi izpodbijani sklep v celoti oziroma v tistem delu, ki zavezuje k plačilu samoprispevka tudi lastnike nepremičnin, ki nimajo stalnega prebivališča v KS Bokrači.

2. KS Bokrači v svojem odgovoru na pobudo navaja, da so zavezanci za samoprispevek, ki nimajo stalnega prebivališča v KS Bokrači, lahko sedelovali v pripravljalnem postopku za razpis referendumu, saj so bili vabljeni na zbor občanov. Uradno pa so bili obveščeni s Sklepom o razpisu referendumu, ki je bil objavljen v Uradnem listu. Navaja, da so pobudniki lastniki kmetij na območju KS Bokrači, ki so jih podedovali, in jih tudi obdelujejo. Zaradi tega uporabljajo celotno komunalno infrastrukturo, ki so jo občani zgradili in jo redno vzdržujejo z velikim odrekanjem, s samoprispevkom v denarju, delu in materialu. Tudi sredstva, zbrana s tem samoprispevkom, se bodo uporabila za asfaltiranje vaških cest in za vzdrževanje komunalnih objektov.

B.

3. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje, določene v četrtem odstavku 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju: ZUstS), takoj nadaljevalo

z odločanjem o stvari sami. Ustavno sodišče je presojalo izpodbijani sklep le v tistem delu, na podlagi katerega so pobudniki zavezani za plačilo samoprispevka. Prvi odstavek 24. člena ZUstS določa, da lahko vsakdo da pisno pobudo za začetek postopka, če izkaže svoj pravni interes. Ta je po določbi drugega odstavka tega člena podan, če predpis, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma pravni položaj. Ker druge določbe izpodbijanega sklepa ne posegajo neposredno v pravice pobudnikov, za izpodbijanje Sklepa v celoti ne izkazujejo pravnega interesa.

4. Na podlagi prvega odstavka 9. člena Zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85 p.b. - v nadaljevanju: ZSam)¹ je zavezanec za samoprispevek lahko le tisti občan, ki ima na območju, na katerem je uveden samoprispevek, stalno prebivališče. Na podlagi določb Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 15/94 in nasl. - v nadaljevanju: ZRLI), ki se smiselno uporabljajo tudi za lokalne referendume, je treba za vsako glasovanje na referendumu sestaviti splošni volilni imenik (drugi odstavek 35. člena ZRLI). Izjema od pravila, da je zavezanec za samoprispevek lahko le občan s stalnim prebivališčem na referendumskem območju (to je na območju, na katerem lahko uveljavlja svojo pravico do glasovanja), je določena v tretjem in četrtem odstavku 9. člena ZSam. Na njuni podlagi se lahko zavežejo za samoprispevek tudi občani, ki nimajo stalnega prebivališča na referendumskem območju, če je samoprispevek namenjen za zgraditev objektov ali izvajanje del, s katerimi naj bi se izboljšali pogoji za uporabo nepremičnin občanov na določenem območju. Ti občani imajo pravico sodelovanja v pripravljalnem postopku in pravico "osebnega izjavljanja z referendumom ali podpisovanjem". Ker podpisovanja kot oblike neposrednega odločanja ZRLI ne pozna več, pride v poštev osebno izjavljanje na referendumu.

5. Ena od temeljnih značilnosti referenduma je, da volivci z glasovanjem sami odločajo o vprašanih, ki jih neposredno prizadevajo. Če oseba, na katero se odločitev na referendumu nanaša, ni imela možnosti, da se izjavi in glasuje, je podana kršitev pravice glasovanja. Pravica glasovanja na referendumu uživa varstvo na podlagi 44. člena Ustave, ki daje vsakemu državljanu pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev.

V obravnavani zadevi KS Bokračiči tem osebam ni omogočila, da bi glasovali na referendumu. Sklep o razpisu referenduma je v 8. členu celo izrecno predpisal, da imajo pravico do glasovanja le občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik s stalnim prebivališčem v KS Bokračiči. Zato je izpodbijani sklep v delu, v katerem zavezuje k plačevanju samoprispevka tudi osebe, ki niso imele možnosti glasovanja na referendumu, v nasprotju z Ustavo in Ustavno sodišče ga je v tem delu razveljavilo. Razveljavitev ima pravne učinke, določene v tretjem odstavku 45. člena ZUstS.

Ustavno sodišče se ni odločilo za odpravo izpodbijanih določb, ker ni ugotovilo nastanka škodljivih posledic, ki bi jih bilo treba odpraviti. Kot je razvidno iz 2. člena izpodbijanega sklepa, bodo že vplačani zneski samoprispevka uporabljeni tudi v korist oseb, ki imajo na referendumskem območju nepremičnine.

C.

6. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena ZUstS v sestavi: predsednik Franc Testen ter sodnice in sodniki dr. Zvonko Fišer, dr. Miroslava Geč-Korošec, Milojka Modrijan, dr. Lojze Ude in dr. Dragica Wedam-Lukić. Odločbo je sprejelo s sedmimi glasovi proti enemu. Sodnik Ude je dal odklonilno ločeno mnenje.

P r e d s e d n i k
Franc Testen

Opomba:

¹Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-365/96 z dne 4. 11. 1999 (Uradni list RS, št. 99/99) Zakon o samoprispevku razveljavilo z odložnim rokom enega leta. To pomeni, da ZSam še velja.